

2. Головащенко М. Корифей / Михайло Головащенко // Культура і життя. – 1975. – 3 лип. – С. 4.
3. Лисенко М. Листи / Микола Лисенко ; [упорядник Р. М. Скорульська ; гол. ред. А. П. Лашенко]. – К. : Музична Україна, 2004. – 680 с. ; 24 іл..
4. Лисенко О. М. В. Лисенко: Спогади сина / Остап Лисенко. – К. : Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959. – 269 с.
5. Олександр Мишуга – король тенорів / [авт.-упоряд. М. Головащенко]. – К. : Музична Україна, 2004. – 610 с.
6. Соломія Крушельницька. Шляхами тріумфів : статті та матеріали / упоряд. П. Медведик, Р. Мисько-Пасічник]. – Тернопіль : Джура, 2008. – 392 с.
7. Przegląd muzyczny. Opera // Nowości muzyczne. – Warszawa, 1913. – № 4. – S. 1–2.
8. Sprawozdanie Komitetu Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1904. – Warszawa, Druk K. Kowalewskiego, Mazowiecka 8, 1905. – 59 s.

УДК 781.6 : 78.087

О. О. АЛЕКСАНДРОВА

ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУ «ДУХОВНІСТЬ» В КОНТЕКСТІ ТВОРЧОСТІ Г. СВИРИДОВА

У статті досліджено концепт «духовність» у контексті творчості Г. Свиридова. Розглянуто прояв духовних зв'язків православної культури у вокально-хоровій творчості композитора. Охарактеризовано композиторську творчість як різновид духовного виробництва, що має специфічні завдання й естетичну функцію.

Ключові слова: творчість, духовна культура, методологія аналізу, вокально-хорові твори.

О. А. АЛЕКСАНДРОВА

К ОПРЕДЕЛЕНИЮ КОНЦЕПТА «ДУХОВНОСТЬ» В КОНТЕКСТЕ ТВОРЧЕСТВА Г. СВИРИДОВА

В статье исследован концепт «духовность» в контексте творчества Г. Свиридова. Рассмотрено проявление духовных связей православной культуры в вокально-хоровом творчестве композитора. Охарактеризовано композиторское творчество как разновидность духовного производства, которое имеет специфические задания и эстетическую функцию.

Ключевые слова: творчество, духовная культура, методология анализа, вокально-хоровые произведения.

О. О. ALEKSANDROVA

ABOUT THE DEFINITION OF CONCEPT «SPIRITUALITY» IN THE CONTEXT OF G. SVIRIDOV'S CREATIVITY

Composing art is a form of spiritual production that has specific tasks and aesthetic function. It is an evidence of a certain level of spirituality of music creator. Composing creativity is represented by a set of perfect spiritual entities, such as ideas, theories, beliefs, religious persuasion, ethical and aesthetic norms, moral values, ideals, artistic images.

A piece of music in terms of philosophy, sociology refers to creations of spiritual production. In its best examples it reflects the spiritual life of society, associated with the development of various forms of social consciousness, which is presented in turn not as an individual and psychological, but as a socio-historical fact. The author's internal need to reveal his abilities, skills and attitude, is

reflected in his creativity.

G. Sviridov's creativity at the present stage gets to the center of the methodological problems, which demand development of the questions of the analysis of the spiritual contents of his compositions taking into account the achievements of philosophy, theology, liturgics and musical semiotics. Demonstration of the spiritual roots of the Russian orthodox culture in vocal and choral works of the composer lies in a reconstruction of the synergism of a singsong for which the indissoluble unity of the word and tune is typical.

G. Sviridov's phenomenon is that he made a modulation in the middle of his work – clearly, objectively, accurately – from the scope of secular interpretation of spirituality (texts of Pushkin, Esenin, Blok, etc.) to religious-temple understanding of spirituality as life in God and a pose of prayerful intercession before Him (in creativity). Such approach has several keys of disclosure in the composing creativity. In this case, it is a genre intonation, according to which praying as a way of musical implementation of catholicity is the main type of intonation.

The spirit of catholicity is a keynote of spiritual life of Slavonic culture. Catholicity, as G. Sviridov's ideological principle, is a special type of spiritual creativity, based on interpersonal communication. Spirituality of G. Sviridov is based on a religious sense that diversifies the composer's writing style and stylistics of creativity.

G. Sviridov is a composer, who fundamentally defended the classical norms of art in his creativity, including his harmonious language. For him, the tune and tonality were indispensable foundations, principles of his music. As a spiritual person, he gave them sacred value, considering them as acoustic predicates of the divine beginning, as a reflection of the prototype of divine harmony.

The cycle «Motets and prayers» for an unaccompanied choir (1980–1997) is occupied a special place in G. Sviridov's creativity. This work became not only the actual completion of the composer's creative career, but also a logical conclusion of a whole direction, which had been maturing during the last three decades of his life. The composer relegated «Motets and prayers» himself to the field of liturgical and musical works. The composition consists of a few choral collections. Their union under the common title gave us the chance to consider these spiritual choruses as the certain metacycle, which is penetrated with the similar stylistics and subject.

Key words: *creativity, spiritual culture, methodology of analysis, vocal and choral works.*

На початку третього тисячоліття перед галузями гуманітаристики постають завдання оновлення методології та суттєвого переосмислення світоглядних засад наукової діяльності. І музикознавство не є виключенням. Це знайшло прояв у прагненні науковців актуалізувати ідеї, які вже знаходили своє художнє втілення багато століть тому, сприйняти з новітніх позицій насамперед усталені цінності давньоцерковного співу. Проблематика досліджень, пов'язаних із мистецтвознавчим осягненням духовної культури, активно збагачується: це й аналіз творчої спадщини митців минулого; втілення традицій слов'янської духовної музики у творчості сучасних композиторів; творчо-виконавська практика вітчизняних хорових колективів кінця ХХ–ХХІ століть.

Свого часу О. Кастальський, композитор і хоровий диригент, зазначив: «...Творити хорошу церковну музику можуть тільки таланти за наявності здатності перейнятися духом богослужбових текстів і особливим колоритом самих церковних служб» [14, с. 70]. Ці слова цілком стосуються до вокально-хорової творчості видатного композитора другої половини ХХ століття Георгія Васильовича Свиридова. Визначення концепту «духовність» у контексті творчості Г. В. Свиридова ще ніколи не поставало предметом спеціального наукового інтересу. За радянських часів у *свиридовознавстві* ставилися лише культурологічні питання щодо його творчості, що нині себе багато в чому вичерпали.

Аналіз літератури, присвяченої творчості Г. В. Свиридова, сьогодні висуває на передній план методологічні проблеми, які вимагають розробки питань аналізу духовного змісту вокально-хорової творчості композитора з урахуванням досягнень філософії, богослов'я, літургіки, музичної семіотики. В існуючих музично-критичних дослідженнях [3, 4, 6, 9, 17] мистецьке надбання Г. В. Свиридова вивчене недостатньо глибоко з точки зору онтології творчості християнської культури. Проте загальну постановку проблеми духовності у

сучасному українському мистецтвознавстві знайдемо у дослідженнях О. Самойленко [10; 12], Л. Ігнатової [10], С. Осадчої [10], І. Тилика [10], Л. Шаповалової [19].

Мета статті – осмислити концепт «духовність» як світоглядний чинник музичної творчості ХХ століття.

Духовна культура – це одна зі складових загальної культури людства, що протиставляється і кореспондує з культурою матеріальною. Якщо під матеріальною культурою розуміється предметно-фізичний світ (засоби праці, житло, одяг, оброблені руками людини природні речовини й об'єкти), то духовною культурою є ті явища, які пов'язані зі свідомістю, з інтелектуальною й емоційно-психологічною діяльністю людини – мова, звичаї і устої, вірування, знання, мистецтво.

У сучасній музичній науці помітною є тенденція до залучення аналітичного апарату зарубіжної культурології. Відмовившись від використання терміна «духовна культура» і схожих з ним понять як від застарілих або неточних, вітчизняні автори навіть у навчальних посібниках з культурології не вдаються до його використання, розкриваючи значення цієї засадничої категорії за допомогою більш експліцитних понять і аналітичних процедур (образ мислення, ментальність, розуміння, ідеал тощо).

Композиторську творчість можна розглядати як різновид духовного виробництва, що має специфічні завдання й естетичну функцію. Воно є свідченням певного рівня духовності творця музики. Композиторська творчість (як продукт духовного виробництва) виступає сукупністю духовних ідеальних утворень, таких, як ідеї, теорії, переконання, віросповідання, етичні й естетичні норми, духовні цінності, ідеали, художні образи.

Творчість композитора як складний процес є об'єктом вивчення різних галузей філософських і спеціальних знань. Композиторська творчість здійснюється в певному соціокультурному середовищі. Природними передумовами духовного виробництва (композиторської творчості) є мова (у композиторській творчості відповідно музична мова) і система цінностей самих суб'єктів духовної діяльності. Музичний твір з точки зору філософії належить до продуктів духовного виробництва (у деяких джерелах це поняття ототожнюється з поняттям «духовна культура»). Воно у своїх кращих зразках відбиває духовне життя суспільства, пов'язане з розвитком різних форм суспільної свідомості, яка у свою чергу є не індивідуально-психологічною, а суспільно-історичним фактом. У творчості (як продукті духовного виробництва) відтворюється внутрішня потреба творця (автора) виявити свої здібності, майстерність і настрій.

Починається духовне виробництво (у нашому випадку композиторська творчість) з освоєння очевидних духовних цінностей (через спадкоємність, розвиток, заперечення), що створює можливість комунікації в духовній діяльності, звільняє від суб'єктивного впливу, забезпечує певний професійний рівень. У творчості синтезується досвід не лише сучасників, але й минулих поколінь. Значна роль при цьому належить культурній традиції.

Поняття «духовність» визначається за трьома позиціями: 1) як «вищий рівень розвитку і саморегуляції зрілої особи, коли основними орієнтирами її життєдіяльності стають неминущі людські цінності»; 2) як «орієнтованість особи на дії для блага тих, хто її оточує, пошук моральних абсолютів»; 3) як «зв'язаність людини у своїх вищих прагненнях з Богом (з християнської точки зору)» [15, с. 96–97]. При цьому «душа» характеризується як «глибокий особистісний первень в людині, його внутрішній світ як унікальне ціле» [15, с. 96–97].

Духовність – це «індивідуальна здатність світо- і самопізнання, орієнтованість особи на діяльність «для інших», пошук нею моральних абсолютів; індивідуальне вираження в системі мотивів особи двох фундаментальних потреб: ідеальної потреби пізнання і соціальної потреби жити, діяти «для інших». З категорією «духовність» співвідноситься потреба пізнання світу, себе, сенсу і призначення свого життя. Людина духовна такою мірою, якою вона замислюється над цими питаннями і прагне отримати на них відповідь. Втрата духовності означає втрату людського (людяності)» [8, с. 345–346].

Проблема творчості ніколи ще не ставилася релігійно і не могла ставитися, бо сама постановка цієї проблеми є вже перехід до релігійної епохи творчості. Тисячолітня християнська історія свідчить про цивілізацію з великими духовними традиціями. Згадаємо

святителя Кирила, єпископа Турівського, великого ігумена Землі Російської Преподобного Сергія. Вказаний ними шлях творчого оновлення створив на слов'янському ґрунті великі ідеали і духовні цінності. При цьому була повернена велична і натхненна за своїм змістом духовна культура.

Феномен Г. Свиридова полягає в тому, що він усередині своєї творчості чітко, об'єктивно, точно зробив модуляцію – зі сфери світського тлумачення духовності (тексти О. Пушкіна, С. Єсеніна, О. Блока та ін.) до релігійно-храмового розуміння духовного життя як Богоспількування і служіння Його Славі (у творчості). У такого підходу декілька ключів розкриття в композиторській творчості. В даному випадку – це жанрова інтонація, в якій молитовність як спосіб музичного втілення соборності виступає основним типом інтонації.

Г. Свиридов усвідомив необхідність уцерковлення і відбив це у своїй творчості, про це свідчать його щоденникові записки (як факт біографії) і музика (як дзеркало його душі). Духовна рефлексія була характерною рисою його особистості. Творчість Г. В. Свиридова – це бездонний художній світ, де творча думка композитора, оформлюючись у матерію інтонацій і образів, шукає і затверджує себе на шляху втілення глибинних підстав буття. Висока музика Свиридова – подвиг духовного осмислення світу; вона містить, окрім чуттєво відчутної образності, щось ще більш натхненне. Досягнення цього сенсу, або християнської ідеї твору, є найважливішим завданням релігійно-філософського обґрунтування творчості композитора.

Дух соборності – домінанта духовного життя слов'янської культури. Світоглядний принцип мислення Г. Свиридова спрямований не до однієї особистості (камерний тип комунікації), а до людства: соборність – це особливий спосіб духовного єднання, заснований на синергії Бога і людини. Духовність вокально-хорової музики митця ґрунтується на релігійному почутті, що увиразнює композиторське письмо і стилістику (особливо пізнього періоду творчості). Композитор моделює те, що укорінялося в церковній традиції: 1) принцип центонності (термін І. Гарднера), або послівочної організації, як специфічної форми звукостановлення знаменних розспівів; 2) варіантні перетворення тематичного матеріалу, в основі яких лежить принцип єдиноначальності, коли послівка виступає композиційно-сисловою одиницею; 3) принцип проростання (або ланцюгового розгортання), який забезпечує тематичну єдність, розвиток у рамках певного інтонаційно-мелодійного комплексу; 4) синтез монодії і гомофонно-гармонічного складу.

Особливе місце в творчості Г. Свиридова займає цикл «Піснеспіви і молитви» для хору без супроводу (1980–1997). У підзаголовку значиться: «слова з літургійної поезії». Головна особливість цих творів полягає в тому, що вони написані на тексти з православних богослужбових книг або з народних духовних пісень. Цей твір став не лише фактичним завершенням творчого шляху композитора, але й логічним підсумком цілого напрямку в пострадянському культурному просторі, що визрівав протягом останніх трьох десятиліть його життя. Умовно цей напрям О. Белоненко називає «духовно-музичним», тому що важко відокремити у Г. В. Свиридова власне духовні твори в традиційному значенні цього слова від світських. Доказом цього служить наявність євангельських образів, цитат з Псалтиря і Нового Заповіту, релігійна символіка і мотиви в кантаті «Світлий гість», хорі «Душа сумує за небесами» (на сл. С. Єсеніна), в хоровому циклі на сл. О. Блока «Пісні лихоліття». Композитор зараховував «Піснеспіви і молитви» до літургійно-музичних творів.

Хори Г. Свиридова пройняті глибокою молитовністю, достовірно духовні і до того ж створені з опорою на кращі традиції слов'янського церковного співу. Неканонічні вони лише в інтерпретації текстів молитов: найважливіші канонічні тексти композитор інтерпретував по-своєму.

У циклі «Піснеспіви і молитви» відчуваються драматургічні засади літургійності як принципу організації богослужбового циклу. Свиридов не лише відчував специфіку формування церковної мелодики, але й синергізм молитовної інтонації, для якої характерною є нерозривна єдність слова і наспіву. Саме тому, як відомо, знаменний розспів був системою богослужбового співу, а не музики як такої. Важливе значення відіграє виконавський момент – духовна сонастроєність співаків хору, бо співати належить з розумінням сенсу і «світлим» станом душі: півчці мають тримати душу і розум під час співу в чистоті. Духовний стан півчих має

відповідати виконуваному співу¹.

Одним із засобів, що допомагають співакам кліросів співати духовно, була сама система давньоруської музичної писемності, в якій фіксувалися не стільки «музичні» параметри, а знаки, що допомагали досягнути смислові акценти і духовну сутність співу. Запис богослужбового співу засобами знаменної нотації можна порівняти з «партитурою духовних почуттів».

Слов'янська християнська традиція протиставляла поняття «богослужбовий спів» і «музика». У основі розуміння церковного співу як служіння Богу лежить порівняння його із співом янголів, що віддають хвалу Богові біля Його Престолу. Тому й метою божественного співу є істинне сходження до Бога в молитві. Богослужбовий спів розглядався як органічна складова церковної служби, як «одна з форм самого Богослужіння» (за словами І. Гарднера [2]).

Під час загального усунення від справжньої національної спадщини Г. В. Свиридов у своїй творчості звертався до споконвічно народної традиції, оскільки саме національний первень містить у собі істинний зміст, що знаходиться в побуті, обрядах і традиціях. Володіючи матеріалом різних сфер культури – музики, історії, літератури, філософії, науки, богослов'я, – він був напрочуд цілісною особистістю. Ця якість визначалася головною, була в центрі усієї його творчості. Композитор багато розмірковував про долю мистецтва і його творців, незмінно приходячи до думки, що «...мистецтво, в якому є присутній Бог як внутрішньо пережита ідея, буде бессмертним» [13, с. 101].

На думку деяких святих отців, богоподібність людини полягає у її здатності до творчості. Художник-митець є людиною богоподібною. Якоюсь мірою людина, що творить, наслідує свого Творця. Творіння завжди несе в собі подібність до творця, передає його внутрішній стан, розкриває його духовний світ. Творчість земного художника визначають дві речі: матеріал, з якого він творить, і вміння обробити цей матеріал, надати йому образ.

Назва «Піснеспіви і молитви» слугувала композиторові жанровим визначенням твору. На початку 1990-х рр. в записках композитора з'явився термін «літургійна музика». Приблизно в цей же час Г. В. Свиридов дає наступну класифікацію: «Музика: а) церковна (призначена для виконання в Храмі і є складовою канонічного, традиційного, строго узаконеного обряду); б) світська (що виконується в концерті або в театрі); в) духовна (і те, і інше). Музика, відмічена впливом Духу Святого, духовне мистецтво у світських формах. У ній панує високоурочистий дух православного богослужіння» [13, с. 205]. Зв'язок музики композитора з церковною православною традицією криється не у формальному наслідуванні церковних обрядів, а передусім у створенні образів молитви – дивної благоговійної лагідності і тиші, властивій православному храму, і одночасно граничної зібраності й напруги духовних сил тих, що моляться. Однією з духовно-моральних засад православної культури є розуміння сенсу свого життя, кінцевої мети (Істини). У апостола Павла читаємо: «Тут ми пізнаємо частково, там – лицем до Лиця». Пізнання – це є з'єднання з пізнаним. Православний сенс людського життя – єднання з Богом, духовне єднання дає світло, за допомогою якого можна зрозуміти акт творчості. Промінь вічності освітлює земне життя у сфері будь-якого виду мистецтва й науки, він – ключ до розуміння, критерій істинної оцінки.

Для Г. Свиридова з його незвичайно розвиненим образним мисленням віра ніколи не була абстрактною ідеєю. Євангельські події (у тому числі й подія Воскресіння) для нього мали реальний історичний сенс. Багатство думок і почуттів митця знаходить в його творчості надзвичайно різнохарактерне мелодико-тематичне втілення. При всій своїй виразності й самоцінності мелодія в музичній мові композитора органічно сполучена із словом, буквально злита з ним. Мелодичний синтаксис, як правило, точно наслідує вербальний текст. При цьому кожен рядок незвичайно виразний і пластичний, має яскраве інтонаційне ядро.

Однією з характерних рис композиторського стилю Г. Свиридова є складання

¹ За словами Феодосія Печерського, засновника Києво-Печерської лаври, «...як спів, так і поведінка співака повинні уподібнюватися янгельському». Процес виконання розуміється тут як процес «духовного проживання» півчими виконуваного ними співу, звідси пішов вислів «співати духовно». Т. Владисевська називає церковнослов'янський спів «богослов'ям у звуках» [1].

мелодійних фраз у ціле, в чому полягає сутність його незабгненого мелодійного дару. Неповторність його творів визначає також своєрідність хорової інструментовки. Його хори сприймаються як «співуча гармонія». Фонізм акордів домінує в його творах і підпорядковує собі усі інші засоби виразності. Органні пункти, на тлі яких звучать акордові послідовності, – своєрідні ікони, що прийшли з глибини віків. Зростання мелодії з тонів гармонії і її рецитація на одному звуці – також відгомін церковної псалмодії.

Г. Свиридов – композитор, що принципово відстоював у своїй творчості класичні норми мистецтва, у тому числі у гармонічній мові. Для нього лад і тональність були непорушними основами, засадами його музики. Як віруюча людина він надавав їм сакрального значення, розглядаючи їх у якості акустичних предикатів Божественного, як прообраз божественної гармонії.

Отже, духовність в онтологічному сенсі безпосередньо пов'язана з духом, а значить – із внутрішньою суттю людини, її світовідчуттям. Творчість не менш духовна, не менш релігійна, ніж аскетика, якщо вона служить Істині, пронизана Світом і Слогом-Логосом. Така постановка проблеми могла народитися лише в перехідну епоху – порубіжжя II–III тисячоліть. Г. В. Свиридов виконав поставлене історичне завдання – створити «літургійну музику», світську за формою комунікативного викладу, але православну за відтворенням у ній духовної реальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владышевская Т. Музыка Древней Руси / Т. Владышевская, К. Вагнер // Искусство Древней Руси – М., 1993. – С. 182–186.
2. Гарднер И. Богослужбное пение в Русской Православной Церкви: Сущность. Система. История / И. Гарднер. – Сергиев Посад, 1998. – 604 с.
3. Георгий Свиридов : сб.ст. [сост. Р.Леденёв]. – М. : Музыка, 1979. – 460 с.
4. Георгий Свиридов : сб.ст. [сост.общ.ред. Д.Фришман]. – М. : Музыка, 1971. – 424 с.
5. Ігнатів С. О. Світогляд як стан системи свідомості / С. О. Ігнатів // Науковий вісник Волинського держ. університету імені Лесі Українки / Філософські науки. – Вип. 3. – Луцьк, 2006. – С. 56–61.
6. Книга о Свиридове. Размышления. Высказывания. Статьи. Заметки ; [сост. А. Золотов]. – М. : Сов. композитор, 1983. – 282 с.
7. Кручинина А. Н. Древнерусские ключи к творчеству Свиридова / А.Н. Кручинина // Музыкальный мир Георгия Свиридова: сб. ст. ; [сост. А.С. Белоненко]. – М. : Сов. композитор, 1990. – С. 124–133.
8. Культурология XX в. – т. I. – С-Пб. : Университетская книга, 1998. – С. 345–346.
9. Музыкальный мир Георгия Свиридова : сб.ст. [сост.А.Белоненко]. – М. : Сов. композитор, 1990. – 224 с.
10. Науковий вісник національної музичної академії України імені П.І.Чайковського. – Вип. 85: Духовна культура України: традиції та сучасність: збірник наук. ст. [ред.-упор. М.М. Скорик]. – К., 2010. – 408 с.
11. Руднев В. П. Словарь культуры XX века. – М. : Аграф, 1997. – 384 с.
12. Самойленко А. Музыкаведение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога: монография / А. Самойленко. – Одесса : Астропринт, 2002. – 244 с.
13. Свиридов Г. В. Музыка как судьба / Г. В. Свиридов ; [сост. А.С. Белоненко]. – М. : Молодая гвардия, 2002. – 798 с.
14. Свиридовские чтения: «Духовно-нравственные основы русской музыкальной культуры»: материалы межрегиональной студ. конф. ; [под ред. М.Ю. Артёмова; отв. ред. Л.И. Чунихиной, Р.В. Белецкой]. – Курск : Изд-во Института повышения квалификации и переподготовки работников образования, 2004. – 137 с.
15. Словарь-справочник по педагогике / [авт.-сост. В.А. Мижериков; под общ. ред. П. И. Пидкасистого]. – М. : ТЦ Сфера, 2004. – 448 с.
16. Современный философский словарь / [под общ. ред. В.Е. Кемерова]. – М. : Академический Проект, 2004 – 864 с.

17. Сохор А. Георгий Свиридов / А. Сохор. – Изд. 2-е, дополн. – М. : Сов. композитор, 1972. – 31 с.
18. Философский энциклопедический словарь / [сост. Е. Ф. Губский, Г. В. Кораблёва, В. А. Лутченко]. – М. : ВУ ФРА-М, 1997. – 576 с.
19. Шаповалова Л. В. Рефлексивный художник. Проблемы рефлексии в музыкальном творчестве / Л. В. Шаповалова. – Харьков : Скорпион, 2007. – 292 с.

УДК 784.5

Ю. С. КУЧУРИВСЬКИЙ

ХОРОВА МУЗИКА СУЧАСНИХ БРИТАНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ ЯК ОБ'ЄКТ МУЗИКОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті висвітлено проблеми музикознавчого дослідження хорової музики британських композиторів другої половини ХХ століття і сучасності. Розглянуто основну проблематику вивчення сучасної британської хорової музики, а також виділено спеціальні аспекти дослідження творчості таких композиторів, як Дж. Раттер, К. Дженкінс та ін.

Ключові слова: британська музика, англійська музика, хорова музика, хорова творчість, національна хорова традиція.

Ю. С. КУЧУРИВСЬКИЙ

ХОРОВАЯ МУЗЫКА СОВРЕМЕННЫХ БРИТАНСКИХ КОМПОЗИТОРОВ КАК ОБЪЕКТ МУЗЫКОВЕДЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ

В статье освещены проблемы музыковедческого исследования хоровой музыки британских композиторов второй половины ХХ века и современности. Рассмотрена основная проблематика изучения современной британской хоровой музыки, а также выделены специальные аспекты исследования творчества таких композиторов, как Дж. Раттер, К. Дженкинс и др.

Ключевые слова: британская музыка, английская музыка, хоровая музыка, хоровое творчество, национальная хоровая традиция.

Y. S. KUCHURIVSKY

CHORAL MUSIC OF CONTEMPORARY BRITISH COMPOSERS AS MUSICOLOGICAL RESEARCH FACILITY

This article investigates the musicological study of British composers' choral music dated the second half of the 20-th century to present. The main problems of studying modern British choral music, as well as special aspects of the research works of such composers as John. Rutter, K. Jenkins, etc., are considered. Despite the enormous popularity of choral works by contemporary British authors (J. Rutter, K. Jenkins, J. Tavener) in performing practice, they still are not the subject of scientific interest in the domestic musicology. This indeed is the main problem of the British study of choral music of the second half of the 20-th century to present: there are almost no research materials on the subject matter, with the exception of a few articles of small authors.

Given the historical features of the development of the British national choral tradition, especially its evolution and development at the present stage, special aspects of its perspective study are being offered. The most important and significant is the question of national identity of the British choral tradition, its historical origins and genesis. The same problem field is the issue of national and ethnic specificity «British» and «English» in the history of this tradition of musical art.